

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJĄ

2018 m. gruodžio 10 d. Nr. 4D-2018/1-1092
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėja) skundą dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos (toliau vadinama – Vyriausybės kanceliarija) pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai nepagrįstai persiuntus Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai (toliau vadinama ir – Ministerija) Pareiškėjos skundą dėl A klinikų (toliau vadinama ir – A klinikos) vykdyto valstybės turto aukciono.

2. Pareiškėja skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „Šių metų gruodžio 13 d. dalyvavau A klinikų rengtame parduodamo turto aukcione, kuriame įsigijau aukcione parduodamą įrangą [...] (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Po aukciono man buvo bandoma perduoti kitą įrangą, nei buvo Sveikatos apsaugos ministerijos įsigyta 2000 metais ir parduota aukcione. Įrangos faktiniai kiekiai išrašytoje sąskaitoje faktūroje skiriasi nuo skelbtų aukciono skelbime, nesutampa įrangos pagaminimo metai ir komplektiškumas.“

2.3. „Dėl valstybės turto iššvaistymo ir galimo finansinių apskaitos dokumentų klastojimo 2018-08-07 skundu Nr. PSG2299 kreipiausi į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliariją [...]“

2.4. „Mano 2018-08-07 registruotą skundą Nr. PSG2299, nepaisant raštu išreikšto prašymo neperduoti jo nagrinėti su nupirkto turto valdymu susijusioms įstaigoms, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija nagrinėti persiuntė Sveikatos apsaugos ministerijai [...]. Skunde yra skundžiama aukcione parduoto turto savininkės – Sveikatos apsaugos ministerijos padaryta veika, susijusi su iššvaistytu aukcione parduoto turto ([...]) dangstymu ir galimu finansinės apskaitos dokumentų klastojimu.“

3. Kartu su skundu Pareiškėja Seimo kontrolieriui, be kitų dokumentų, pateikė:

3.1. **Vyriausybės kanceliarijai pateiktą savo 2018 m. rugpjūčio 3 d. skundą** „Dėl aukcione įsigyto turto perdavimo“, kuriame, be kitų aplinkybių, nurodoma:

3.1.1. „Aš, X, 2017 metų gruodžio 13 d. dalyvavau A klinikų rengtame parduodamo turto aukcione, kuriame įsigijau [...]“;

3.1.2. „Viešai A klinikų skelbto aukciono skelbime (2017-11-24 rašte Nr. SR-734, Priedas Nr. 1), buvo tiksliai aprašytas aukcione parduodamo valstybės turto kiekis – 20 vienetų. Man laimėjus aukcioną, mano vardu buvo išrašyta aukcione pirktų prekių sąskaita faktūra apmokėjimui. Išrašytoje sąskaitoje yra nurodytas visai kitas parduotų prekių kiekis ir pavadinimas – „[...] – 1 vienetas. Dėl šio netikslumo 2017-12-15 raštu Nr. GR-7008 (Priedas Nr. 1) kreipiausi į A klinikas su

prašymu pašalinti sąskaitoje faktūroje surašytus netikslumus ir išrašyti sąskaitą faktūrą su prekėmis, kurias pirka viešo aukciono metu“;

3.1.3. A klinikos 2017-12-15 raštu Nr. SR-7885 (Priedas Nr. 2) atsakė, kad „Aukcione buvo parduota I vienetas [...] dalis, susidedanti iš 20 dalių“;

3.1.4. „Šiuo metu nuosavybės teisę A klinikos man perleidžia į I neegzistuojantį vienetą iš 43, todėl pasirašyti tokį klaidingai surašytą priėmimo–perdavimo aktą ir sąskaitą faktūrą aš atsisakau, nes netenku nuosavybės teisės į mano aukcione pirktą valstybės turtą (43 vnt.)“;

3.1.5. „A klinikos – aukciono rengėjas ir turto valdytojas, 2017-11-24 rašte Nr. SR-734, Priedas Nr. I, buvo paprašytas pateikti neatsiejamą techninę dokumentaciją – įrangos išmontavimo protokolą. Kaip raštu informavo A klinikos, diagnostinės sistemos „kvalifikuotus“ demontavimo darbus atliko kompanija B, naujos diagnostinės sistemos įsigijimo sutarties pagrindu. Iš fiksuotų faktinių aplinkybių yra aiškiai matyti, kad [...] yra demontuota ne specialistų iš įmonės B, o yra specialiai sulaužyta ir užšaldyta (gradientų ritėse nepašalintas vanduo, nuo šalčio trukę aušinimo vamzdžiai, sistemos dalys nepataisomai sugadintos), nėra atliktų darbų priėmimo–perdavimo akto, privalomai pildomo [...] išmontavimo protokolo“;

3.1.6. „Prašau nustatyti priežastis, dėl kurių nebuvo įvykdyti naujos įrangos pirkimo sutartyje nurodyti diagnostinės sistemos demontavimo darbai, o už neatliktus darbus įmonei buvo sumokėtos valstybės biudžeto lėšos“;

3.1.7. „Pažymiu, kad 2017 metų gruodžio 13 d. aukciono metu nupirkau Sveikatos apsaugos ministerijos 2000-12-04 įsigytą medicinines diagnostikos sistemą [...]. Po aukciono man buvo bandyta perduoti visiškai kitos sistemos dalis (pakeistas jų inventorinis numeris buhalterinėje apskaitoje, o pirktų daiktų kiekis nesutampa), kurių Sveikatos apsaugos ministerija savo buhalterinės apskaitos sistemoje neturi. A klinikų bandytos man perduoti sistemos dalys yra pagamintos 2007 metais, tačiau aš aukcione įsigijau Sveikatos apsaugos ministerijai priklausantį turtą, pagamintą 2000 metais“;

3.1.8. „Prašau įstaigoms pagal kompetenciją pavesti išnagrinėti teikiamą medžiagą, susijusią su valstybės turto ([...]) pardavimu aukcione [...]“;

3.1.9. „Prašau pavesti atsakingoms institucijoms man perduoti Sveikatos apsaugos ministerijos 2000-12-04 įsigytą [...], kurią aš nupirkau aukcione ir už ją visiškai atsiskaičiau“;

3.1.10. „Dėl galimo šališkumo, prašau šio skundo nagrinėjimo nepatikėti su raštuose minimo turto valdymu ir naudojimu susijusioms įstaigoms“;

3.2. Vyriausybės kanceliarijos 2018 m. rugpjūčio 8 d. raštą PSA-818, kuriame, be kita ko, nurodyta: „susipažinome su Vyriausybės kanceliarijai adresuotu Jūsų skundu dėl A klinikų aukcione įsigyto turto perdavimo. Atkreipiame Jūsų dėmesį, kad Vyriausybės kanceliarijai teisės aktai nesuteikia įgaliojimų vertinti faktinių situacijų, kitų institucijų ir įstaigų parengtų dokumentų teisėtumo ir pagrįstumo bei veiksmų. Pažymime, kad Sveikatos apsaugos ministerija formuoja valstybės politiką asmens sveikatos priežiūros srityje, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliojimu įgyvendina iš valstybės biudžeto, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto išlaikomų biudžetinių įstaigų savininko teises ir pareigas. Atsižvelgdami į tai ir vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymu, prašome Sveikatos apsaugos ministeriją pagal kompetenciją išnagrinėti pareiškėjos keliamus klausimus, atsakyti pareiškėjai ir Vyriausybės kanceliarijai.“

4. Pareiškėja Seimo kontrolieriaus prašo: „išnagrinėti prieduose pateikiamus dokumentus ir nustatyti su turto pardavimu viešame aukcione susijusių pareigūnų biurokratizmo, piktnaudžiavimo tarnyba, valstybės turto grobstymo atvejus ir viešojo administravimo įstatymo nuostatų pažeidimus.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos aplinkybės

5. Ministerija Seimo kontrolieriui darbo tvarka pateikė:

5.1. **Pareiškėjos 2018 m. vasario 21 d. kreipimasi** į A klinikas, Ministeriją bei Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybą, kuriame, be kitų aplinkybių, nurodyta:

5.1.1. „Šių metų gruodžio 13 d. dalyvavau A klinikų rengtame parduodamo turto aukcione, kuriame įsigijau aukcione parduodamą įrangą [...]“;

5.1.2. „Informuoju Jus, kad 2018-02-06 klinikose buvo vykdomi aukcione įgytos įrangos paruošimo transportavimui darbai, tačiau jų atlikti nepavyko dėl nustatyto gradiento ritės aušinimo sistemos nesandarumo. [...] Įranga išmontuota ją sulaužant, piktybiškai, be galimybės tolimesniam jos panaudojimui, supjaustant vamzdžius, turinčius išardomas movas, sąmoningai sugadinant helio kompresorių, sulaužant įrenginio apdailos dalis jos išmontavimo metu. Įrangos mediciniame pase nėra atžymų apie nustatytus įrangos gedimus, įranga iki išmontavimo buvo pilnai komplektiška ir veikianti“;

5.1.3. „Svarbu atkreipti dėmesį, kad įrangos demontavimo metu yra dingę esminiai sistemos komponentai, t. y. [...]. Perduodamą įrangą dalinai sudaro 2007-01-17 renovuotos sistemos komponentai, tačiau (aukciono pirkto) 2000 metų gamybos, SAM finansinės apskaitos balanse esančios, įrangos nėra, tame tarpe – 3 vnt. aparatinių spintų, ričių komplekto, gradiento ritės“;

5.1.4. „Atkreipiu Jūsų dėmesį, kad 2018-01-09 Nr. GR-166 ir 2018-02-19 Nr. GR-918 raštais prašiau klinikų ištaisyti neteisingai išrašytą sąskaitą faktūrą, nurodyti mano pirktas prekes, jų kiekius ir jų kainas, nes tarpiniame turto priėmimo–perdavimo akte (44 vnt.), taip pat aukcione parduodamo turto specifikacijoje yra parduota ir perduodama gerokai virš 20 vnt. prekių, tačiau sąskaitoje faktūroje nurodyta tik viena. Mano prašymu, sąskaita faktūra iki šiol nėra ištaisyta ir neatitinka realiai aukcione parduotų prekių kiekio“;

5.1.5. „LR sveikatos apsaugos ministerija 2018-02-05 rašte Nr. (6.47-13)10-986 nurodo, kad aš aukciono metu įsigijau valstybės turtą [...], kurio kaina yra 1 803 749,29 eur. „A klinikos“ po aukciono, buhalteriniuose dokumentuose ir prekių perdavimo aktuose, nenurodo, kokios dalys yra parduotos, perduoda visai kitą turtą, nei yra apskaitytas LR sveikatos apsaugos ministerijos buhalterinėje apskaitoje“;

5.1.6. „Prašu Jūsų sudaryti visas technines sąlygas, reikalingas įrangos transportavimo darbams vykdyti, laiku pateikti visą su aukcione įsigyta įranga susijusią techninę dokumentaciją ir pirktas prekes atitinkančią sąskaitą faktūrą“;

5.2. **Ministerijos 2018 m. kovo 19 d. raštą Nr. (6.47-13) 4-983** (pateiktą atsakant į Pareiškėjos 2018 m. vasario 21 d. kreipimasi), kuriame, be kita ko, nurodyta:

5.2.1. „Sveikatos apsaugos ministerija išnagrinėjo X skundą ir A klinikų 2018 m. kovo 9 d. raštu Nr. SR-1291 „Dėl X skundo“ pateiktus duomenis“;

5.2.2. Sveikatos apsaugos ministerijos patikėjimo teise valdomo turto, perduoto panaudos pagrindais, pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti komisijos 2017 m. rugsėjo 15 d. posėdžio protokolu Nr. TR-8 nutarta leisti įstaigai iškomplektuoti [...], kurio inventorinis Nr. [...] [...]. Taip pat buvo nutarta teikti Sveikatos apsaugos ministrui siūlymą pripažinti netinkamu (negalimu) naudoti dėl fizinio ir funkcinio (technologinio) nusidėvėjimo ilgalaikio materialiojo turto dalį 2 702,18 Eur, siūlant nurodytą turtą nurašyti ir likviduoti teisės aktų nustatyta tvarka, ir teikti Sveikatos apsaugos ministrui siūlymą pripažinti netinkamu (negalimu) naudoti dėl fizinio ir funkcinio (technologinio) nusidėvėjimo ilgalaikio materialiojo turto dalį 1 803 749,29 Eur, siūlant nurodytą turtą parduoti viešajame prekių aukcione“;

5.2.3. „Sveikatos apsaugos ministerija 2017 m. rugsėjo 18 d. raštu Nr. (6.47-15)10-7533 „Dėl valstybės turto“ leido iškomplektuoti [...]“;

5.2.4. „Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Sveikatos apsaugos ministerija teigia, kad Jūsų teiginys, jog [...] dalys yra dingę įrangos demontavimo metu, yra klaidingas“;

5.2.5. „Sveikatos apsaugos ministerija informuoja, kad parduotas valstybės turtas [...] dalis apskaitoma buhalterijoje kaip vienas vienetas, turto įsigijimo vertė apskaitoje 1 803 749,29 Eur“;

5.2.6. „Pažymėtina, kad Sveikatos apsaugos ministro 2017 m. spalio 4 d. įsakymu Nr. T-121 „Dėl ilgalaikio; materialiojo ir trumpalaikio materialiojo turto pripažinimo netinkamu (negalimu) naudoti ir jo nurašymo“ ilgalaikio turto vienas vienetas [...] dalis buvo pripažinta nereikalinga arba netinkama (negalima) naudoti. Sveikatos apsaugos ministerijos patikėjimo teise valdomo turto, perduoto panaudos pagrindais, pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti komisijos (toliau – komisija) 2017 m. lapkričio 17 d. protokoliniu sprendimu Nr. TR-14 turtą leista pardavinėti trečiame viešame prekių aukcione kaip vieną vieneta“;

5.2.7. „Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Sveikatos apsaugos ministerija teigia, kad Jūs aukciono būdu įsigijote vieną turto vieneta, kuris turi būti nurodomas sąskaitoje faktūroje“;

5.2.8. „Vadovaujantis Aukciono tvarkos aprašo 16 punktu, Jūs turėjote teisę dalyvauti parduodamo turto apžiūroje ir įvertinti parduodamo turto trūkumus bei apsispręsti dėl dalyvavimo aukcione. A klinikos 2018 m. kovo 9 d. rašte Nr. SR-1291 „Dėl X skundo“ informavo, kad „į parduodamo turto apžiūras neatvyko nė vienas dalyvis“;

5.2.9. „Pažymėtina, kad Jūs 2017 m. gruodžio 13 d. susipažinote su turto pardavimo viešame aukcione tvarkos aprašo reikalavimais ir tai patvirtinote parašu. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad A klinikos 2017 m. gruodžio 15 d. raštu Nr. SR-7885 „Dėl aukcione įsigyto įrangos apmokėjimo ir atsiėmimo“ informavo Jus apie nupirkto turto objekto atsiėmimo vietą, tvarką ir terminus. Pažymėtina, kad Jūs sąskaitą apmokėjote 2017 m. gruodžio 14 d., todėl per 2 dienas nuo sumokėjimo momento turėjote atsiimti įsigytą turtą. Pabrėžiama, kad A klinikos leido ilgesnį turto atsiėmimo terminą“;

5.3. **Ministerijos 2018 m. rugsėjo 3 d. raštą Nr. (6.47-13) 4-3450**, kuriame, be kita ko, nurodyta: „Sveikatos apsaugos ministerija (toliau Ministerija) gavo Jūsų skundą, persiūtą [...] Vyriausybės kanceliarijos 2018 m. rugpjūčio 8 d. raštu Nr. PSA-818 „Dėl X skundo dėl A klinikų aukcione įsigyto turto perdavimo“. Atsakydami į gautą raštą informuojame, kad į Jūsų skundą buvo atsakyta Ministerijos 2018 m. kovo 19 d. raštu Nr. 4-983 „Dėl X skundo“;

5.4. **Ministerijos ir A klinikų 2017 m. lapkričio 14 d. pavedimo sutartį Nr. S-270**, kuria Ministerija pavedė A klinikoms, Ministerijai pripažinus turtą netinkamu (negalimu) naudoti ir priėmus sprendimą leisti turtą parduoti aukciono būdu, Ministerijos vardu atlikti tiesioginius aukcionus – viešus turto pardavimus.

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

6. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai:

6.1. **Seimo kontrolierių įstatymo:**

12 straipsnis – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]“;

17 straipsnis – „1. Seimo kontrolierius ne vėliau kaip per 7 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos priima sprendimą atsisakyti nagrinėti skundą, apie tai informuodamas pareiškėją, jeigu: 3) skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai; [...] 6) padaro išvadą, kad skundą nagrinėti tikslinga kitoje institucijoje ar įstaigoje. 4. Jeigu skundo tyrimo metu paaiškėja šio straipsnio 1 dalyje nurodytos aplinkybės, skundo tyrimas nutraukiamas“;

22 straipsnis – „1. Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą: 1) pripažinti skundą pagrįstu; 2) atmesti skundą; 3) nutraukti skundo tyrimą. [...]“.

6.2. **Civilinio kodekso:**

1.138 straipsnis – „Civilines teisės, įstatymų nustatyta tvarka gina teismas [...]“.

2.34 straipsnis – „2. Viešieji juridiniai asmenys yra valstybės ar savivaldybės, jų institucijų arba kitų asmenų, nesiekiančių naudoti sau, įsteigti juridiniai asmenys, kurių tikslas – tenkinti viešuosius interesus [...]“;

2.36 straipsnis – „1. Valstybė, savivaldybė ir jų institucijos yra civilinių santykių dalyvės lygiais pagrindais kaip ir kiti šių santykių dalyviai. 2. Valstybė ir savivaldybės įgyja civilines teises, prisiima civilines pareigas ir jas įgyvendina per atitinkamas valstybės ir savivaldybių valdymo institucijas“;

6.419 straipsnis – „1. Daiktų pirkimas–pardavimas aukciono būdu reiškia, kad daiktai siūlomi pirkti keliems asmenims per tarpininką – aukciono vedėją, o sutartis laikoma sudaryta su tuo pirkėju – aukciono dalyviu, kuris pasiūlo didžiausią kainą už parduodamą daiktą. 2. Viešasis aukcionas yra pardavimo būdas, kai daiktai ar paslaugos siūlomi pirkti keliems asmenims, kurie asmeniškai dalyvauja aukcione arba kuriems suteikiama galimybė jame asmeniškai dalyvauti ir kurie viešai varžosi per aukciono vedėją, o sutartis dėl daiktų ar paslaugų pirkimo sudaroma su tuo aukciono dalyviu, kuris pasiūlo didžiausią kainą. [...] 4. Valstybei ir savivaldybėms nuosavybės teise priklausančių daiktų pirkimui–pardavimui aukciono būdu šio skirsnio taisyklės taikomos tiek, kiek kiti įstatymai nenumato ko kita. [...]“.

6.3. Viešojo administravimo įstatymo (toliau vadinama – VAI):

3 straipsnis – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 7) subsidiarumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi; [...] 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį“;

4 straipsnis – „1. Viešojo administravimo subjektų sistema – pavaldumo ir koordinaciniais ryšiais tarpusavyje susieti viešojo administravimo subjektai, turintys šio įstatymo nustatyta tvarka jiems suteiktus įgaliojimus atlikti viešąjį administravimą. [...]“;

14 straipsnis – „1. Asmenų prašymus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles. [...]. 8. Jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jis jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui, ir apie tai praneša asmeniui. Jeigu nėra kito viešojo administravimo subjekto, kuriam galėtų perduoti prašymą ar skundą nagrinėti pagal kompetenciją, jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos apie tai praneša asmeniui paaiškindamas jo prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis.“

6.4. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 926:

9 punktas – Svarbiausi Sveikatos apsaugos ministerijos veiklos tikslai yra: 9.1. formuoti valstybės politiką asmens sveikatos priežiūros srityje, organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti jos įgyvendinimą; [...]“.

6.5. Prašymų ir skundų nagrinėjimo ir asmenų aptarnavimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių (toliau vadinama – Prašymų nagrinėjimo taisyklės), patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875:

35 punktas – „Atsakymai parengiami atsižvelgiant į prašymo turinį: [...]“.

6.6. A klinikų įstatų:

3 punktas – „Įstaiga yra pelno nesiekiantis ribotos civilinės atsakomybės viešasis juridinis asmuo, kurio tikslas – tenkinti viešuosius interesus, vykdamas sveikatos priežiūros veiklą, o kartu su

[...] universitetu ir mokymo bei mokslinę veiklą, turintis ūkinį, finansinį ir teisinį savarankiškumą, savo antspaudą, ženklą, sąskaitas bankuose“;

4 punktas – „Ištaigos dalininkai yra Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija [...] ir [...] universitetas.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

7. Specialioji teisėjų kolegija 2010-10-22 nutartyje, priimtoje byloje Nr. T-XX-70-10, konstatavo:

„Valstybė ir savivaldybės, kaip viešieji asmenys, per tam tikras institucijas vykdo dvejopas funkcijas. Be tam tikrų valdžios, t. y. viešojo administravimo, funkcijų, tiek valstybė, tiek savivaldybės vykdo ir ūkinę - komercinę veiklą, dalyvauja civiliniuose teisiniuose santykiuose kaip civilinių teisinių santykių subjektai. Dalyvaudamos šiuose santykiuose, valstybė ar savivaldybės atlieka veiksmus, priima sprendimus, kurie vertintini kaip juridiniai faktai, sukuriantys, pakeičiantys ar panaikinantys tam tikrus civilinius teisinius santykius (subjektines civilines teises bei pareigas). Viešojo administravimo institucijų veikla, šioms institucijoms dalyvaujant civiliniuose teisiniuose santykiuose, negali būti pripažinta viešuoju administravimu. Administravimo institucija tokiu atveju veikia ne kaip viešojo administravimo subjektas, o kaip civilinių teisinių santykių subjektas ir jos priimti aktai (atlikti veiksmai), dalyvaujant tokiuose santykiuose, nepakeičia tų santykių pobūdžio. Jei ginčas kyla iš civilinių teisinių santykių, tai nepriklausomai nuo to, jog viena šio ginčo šalis yra valstybės ar savivaldybės institucija, jis laikytinas civiliniu ir nagrinėtinas bendrosios kompetencijos teisme.“

Tyrimo išvados

8. Atsižvelgiant į Pareiškėjos skunde nurodytas ir tyrimo metu nustatytas aplinkybes bei teisinį reglamentavimą, tyrimo išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos šių dalių atskirai:

8.1. dėl A klinikų vykdyto valstybės turto pardavimo aukciono;

8.2. dėl Vyriausybės kanceliarijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai nepagrįstai persiuntus Pareiškėjos skundą Ministerijai.

Dėl A klinikų vykdyto valstybės turto pardavimo aukciono

9. Vertinant skundo turinį, visų pirma atkreiptinas dėmesys į Pareiškėjos nurodytas aplinkybes, susijusias su galimai netinkamai įvykdytomis valstybės turto pardavimo viešajame aukcione procedūromis. Pareiškėja nurodo, jog viešajame aukcione parduoto ir jos įsigyto turto – [...] įrangos (toliau vadinama – medicininė įranga) aukcionas įvykdytas netinkamai, kadangi turto sudedamosios dalys buvo „iššvaistytos“ ir jai bandoma perduoti „kitos komplektacijos“ įrangą, negu ji nusipirko.

Įvertinus Pareiškėjos ir Ministerijos pateiktus dokumentus, nustatyta, kad valstybės turtą – medicininę įrangą (iki jos pardavimo aukciono būdu) – Ministerija valdė patikėjimo teise, o A klinikoms jis buvo perduotas panaudos pagrindais neatlygintinai valdyti ir naudotis. Ministerijos patikėjimo teise valdomo turto, perduoto panaudos pagrindais, pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti komisijos 2017 m. rugsėjo 15 d. posėdyje buvo pritarta medicininės įrangos iškomplektavimui ir pateiktas siūlymas dėl šio turto pripažinimo netinkamu (negalimu) naudoti ir dalies turto likvidavimo, o dalies turto – pardavimo aukciono būdu (šios pažymos 5.2.2 ir 5.2.3 punktai). Sveikatos apsaugos ministro 2017 m. spalio 4 d. įsakymu buvo priimtas sprendimas pripažinti turtą netinkamu (negalimu) naudoti ir pasiūlyta dalį medicininės įrangos parduoti viešo

aukciono būdu (šios pažymos 5.2.6 punktas). Pažymėtina, kad pavedimo sutartimi (šios pažymos 5.4 punktas) A klinikos buvo įpareigos, Ministerijai pripažinus turtą netinkamu (negalimu) naudoti ir priėmus sprendimą leisti turtą parduoti aukciono būdu, Ministerijos vardu atlikti tiesioginius aukcionus – viešus turto pardavimus. Taigi, A klinikos iki medicininės įrangos pardavimo buvo jos valdytojas ir naudotojas bei pagrindinis medicininės įrangos viešojo aukciono organizatorius.

10. Įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintas Seimo kontrolierių veiklos tikslas – ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms. Vadovaujantis šio rašto 6.1 punkte nurodytu teisiniu reglamentavimu, Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl **pareigūnų** piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių **viešojo administravimo srityje** (pvz., pareigūnai vilkina priimti sprendimus, kuriuos pagal įstatymą jie įgalioti priimti, vilkina pateikti atsakymus į pareiškėjams rūpimus klausimus, teikia neišsamius atsakymus ir pan.) ir **netiria skundų, kilusių iš civilinių teisinių santykių** bei nesprendžia su tuo susijusių ginčų. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad A klinikų darbuotojai pagal VAĮ įtvirtintą viešojo administravimo sąvoką bei Įstatyme įtvirtintą pareigūno sąvoką (šios pažymos 6.3 ir 6.1 punktai) nelaikomi pareigūnais, atliekančiais viešojo administravimo funkcijas ar turinčiais viešojo administravimo įgaliojimus, todėl jų veiksmų (neveikimo) tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai.

11. Pagal Civilinio kodekso 2.34 ir 2.36 straipsnių nuostatas (šios pažymos 5.2 punktas), valstybės ir jų institucijos yra civilinių santykių dalyviai lygiais pagrindais kaip ir kiti šių santykių dalyviai. Specialioji teisėjų kolegija, spręsdama bylų rūšinio teisingumo klausimus, savo nutartyse ne kartą yra konstatavusi, kad viešojo administravimo institucijų veikla, šioms institucijoms dalyvaujant civiliniuose teisiniuose santykiuose, negali būti pripažinta viešuoju administravimu (šios pažymos 7 punktas).

Valstybės turto pardavimas viešo aukciono būdu reglamentuojamas specialiais teisės aktais (Civiliniu kodeksu, Valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu, Nereikalingo arba netinkamo (negalimo) naudoti valstybės ir savivaldybių turto pardavimo viešuose prekių aukcionuose tvarkos aprašu, patvirtintu Vyriausybės 2001 m. gegužės 9 d. nutarimu Nr. 531 ir kt.). Su aukciono laimėtoju sudaroma nekilnojamojo daikto pirkimo–pardavimo sutartis, kuri yra civilinis teisinis sandoris. Jeigu kyla ginčų dėl aukciono organizavimo, vykdymo ar pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo bei nupirkto turto perdavimo, šie ginčai gali būti sprendžiami teisme.

Įvertinus skunde nurodytas aplinkybes, pažymėtina, kad ši skundo dalis yra iš esmės susijusi su civiliniais teisiniais santykiais dėl turto pardavimo aukciono būdu, o ne su viešuoju administravimu. Atsižvelgiant į tai, Pareiškėja, nesutikdama su A klinikų (veiksmiais), sudarant pirkimo–pardavimo sutartį ir perduodant viešajame aukcione įsigytą valstybės turtą, ir manydama, kad tokiais veiksmiais yra pažeidžiamos jos teisės ir teisėti interesai, **turėtų kreiptis į bendrosios kompetencijos teismą** ir skųsti atsakingų A klinikų darbuotojų veiksmus (neveikimą).

12. Vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo (šios pažymos 6.1 punktas) 17 straipsnio 1 dalies 3 ir 6 punkto bei 4 dalies nuostatomis, skundo tyrimo metu paaiškėjus, kad skunde nurodytų aplinkybių tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai ir (arba) klausimą tikslinga nagrinėti kitoje institucijoje, tyrimas nutraukiamas. Atsižvelgiant į šią aplinkybę ir į tai, kad Seimo kontrolierius nėra įgaliotas nagrinėti ginčų, kilusių iš civilinių teisinių santykių, kurie turėtų būti nagrinėjami teisme, **skundo dalies tyrimas**, vadovaujantis Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, **nutrauktinas**.

Dėl Vyriausybės kanceliarijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai nepagrįstai persiuntus Pareiškėjos skundą Ministerijai

13. Pareiškėja savo skunde Seimo kontrolieriui taip pat nurodė, jog į Vyriausybės kanceliariją kreipėsi dėl Ministerijos veiksmų, tačiau Vyriausybės kanceliarija neatsižvelgė į jos prašymą nepersiųsti skundo su medicininės įrangos valdymu ir naudojimu susijusioms įstaigoms, ir nepagrįstai persiuntė jos 2018 m. rugpjūčio 3 d. skundą dėl galimai netinkamai įvykdyto viešojo aukciono ir medicinos įrangos perdavimo nagrinėti pačiai skundžiamai įstaigai, t. y., Ministerijai. Pareiškėjos nuomone, tokie Vyriausybės kanceliarijos veiksmai prieštarauja VAĮ 14 straipsnio nuostatom.

14. VAĮ 14 straipsnio 8 dalyje nustatyta, kad tuo atveju, jeigu viešojo administravimo subjektas pagal kompetenciją negali spręsti prašyme išdėstytų klausimų ar priimti administracinės procedūros sprendimo dėl skunde išdėstyto klausimo, jo nenagrinėja ir ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo ar skundo gavimo dienos persiunčia jį kompetentingam viešojo administravimo subjektui bei apie tai praneša asmeniui. Pažymėtina, kad VAĮ taip pat įtvirtintas subsidiarumo principas, kuris reiškia, kad viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami tuo viešojo administravimo sistemos lygiu, kuriuo jie yra efektyviausi.

Taigi, viešojo administravimo subjektas įvertinęs gauto skundo turinį ir nustatęs, jog negali spręsti jame išdėstytų klausimų arba priimti atitinkamų administracinių sprendimų, persiunčia tokį skundą kompetentingai įstaigai, kuri gali efektyviausiai išspręsti pareiškėjų keliamus klausimus arba problemas. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad viešojo administravimo subjektas gali atsižvelgti į asmens prašymą nepersiųsti skundo nurodytai įstaigai, tačiau kartu pažymėtina, kad toks prašymas neįpareigoja ir nesaisto viešojo administravimo subjekto, ypač tuo atveju, kai konkreti įstaiga yra atsakinga už tam tikro klausimo sprendimą arba nagrinėjimą.

15. Kaip jau nurodyta šioje pažymoje pirmiau (9 punktą), Ministerija medicininę įrangą valdė patikėjimo teise, o A klinikoms ši įranga buvo perduota panaudos pagrindais neatlygintinai valdyti ir naudotis. Ministerijai pripažinus medicininės įrangos dalį netinkama (negalima) naudoti ir priėmus sprendimą leisti šį turtą perduoti aukciono būdu, A klinikos, vadovaujantis pavedimo sutartimi, Ministerijos vardu įvykdė medicininės įrangos pardavimo viešąjį aukcioną. Taigi, A klinikos, būdamos medicinos įrangos valdytoju ir naudotoju bei viešojo aukciono vykdytoju, buvo atsakingos už tinkamą medicininės įrangos priežiūrą bei tinkamą viešojo aukciono vykdymą, o Ministerija, būdama valstybės turto patikėtinu, panaudos davėju bei įgaliotoju, turėjo teisę ir pareigą (tuo atveju, jei yra pagrindas) kontroliuoti, ar valstybės turtas naudojamas tinkamai ir ar tinkamai įvykdytas valstybės turto pardavimo aukcionas. Atsižvelgiant į tai, būtent Ministerija turėjo ir galėjo efektyviausiai įvertinti, ar panaudos gavėjas tinkamai prižiūrėjo turtą bei ar įgaliotinis pagal pavedimo sutartį tinkamai įvykdė viešojo aukciono procedūras.

Įvertinus Vyriausybės kanceliarijai pateikto Pareiškėjos 2018 m. rugpjūčio 3 d. skundo turinį, nustatyta, kad šiame kreipimesi nurodytos aplinkybės susijusios su A klinikų (t. y., turto naudotojo ir valdytojo, organizavusio valstybės turto pardavimo aukcioną) darbuotojų, o ne Ministerijos pareigūnų, galimai netinkamais veiksmais (neveikimu). Taigi, šiuo skundu Pareiškėja iš esmės skundė ne Ministerijos pareigūnų, o A klinikų darbuotojų veiksmus.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, jog skunde Vyriausybės kanceliarijai Pareiškėja nepateikė informacijos, kad 2018 m. vasario 21 d. ji kreipėsi į Ministeriją, nurodydama analogiškas aplinkybes, kaip ir skunde Vyriausybės kanceliarijai (šios pažymos 5.1 punktą), taip pat neinformavo, kad jai buvo atsakyta Ministerijos 2018 m. kovo 19 d. raštu (šios pažymos 5.2

punktas), todėl Vyriausybės kanceliarija negalėjo įvertinti šių aplinkybių. Kita vertus, atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Ministerijos 2018 m. kovo 19 d. raštu Pareiškėjai buvo atsakyta dėl visų jos keliamų klausimų, t. y., dėl galimai nepagrįsto turto „iškomplektavimo“, dėl medicininės įrangos demontavimo darbų, dėl galimai dingusių medicininės įrangos detalių ir pan.

16. Įvertinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog Vyriausybės kanceliarija, gavusi Pareiškėjos skundą, kuriame iš esmės buvo skundžiami A klinikų darbuotojų veiksmai (neveikimas), **tinkamai įvertino Pareiškėjos skundo 2018 m. rugpjūčio 3 d. turinį** ir vadovaudamasi subsidiarumo principu **pagrįstai persiuntė Pareiškėjos skundą Ministerijai**, todėl skundo dalis dėl Vyriausybės kanceliarijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai nepagrįstai persiuntus Pareiškėjos skundą Ministerijai **atmestina**.

17. Nepaisant to, atkreiptinas dėmesys į tai, kad teisės aktuose įtvirtinta viešojo administravimo įstaigų pareiga nagrinėti asmenų prašymus ir skundus, teikti jiems informaciją bei atsakymus, taip pat nustatyti asmenims teikiamų atsakymų turinio reikalavimai. Vadovaujantis VAI, viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo arba skundo turinį. Pažymėtina, kad net ir tuo atveju, kai skundas ar kito turinio kreipimasis nėra nagrinėjamas ir yra persiunčiamas kitai kompetentingai institucijai, viešojo administravimo subjektas privalo vadovautis išsamumo principu ir rašte, kuriuo informuojama apie skundo persiuntimą, turi būti pateikta aiški ir argumentuota informacija, dėl kokių priežasčių skundas yra persiunčiamas konkrečiai institucijai, taip pat turi būti nurodytas konkretus teisinis pagrindas.

Vyriausybės kanceliarijos 2018 m. rugpjūčio 8 d. rašte Pareiškėjai (šios pažymos 3.1 punktas), be kita ko, pateikta informacija, jog Pareiškėjos skundas yra persiunčiamas, kadangi Ministerija „įgyvendina iš valstybės biudžeto, Privalomojo sveikatos draudimo fondo biudžeto išlaikomų biudžetinių įstaigų savininko teises ir pareigas“ (šios pažymos 3.2 punktas). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad A klinikos – ne biudžetinė, o viešoji įstaiga, ir Ministerija neįgyvendina šios įstaigos savininko teisių ir pareigų, tik yra vienas iš dalininkų (šios pažymos 6.6 punktas), todėl darytina išvada, kad Vyriausybės kanceliarija 2018 m. rugpjūčio 8 d. rašte **netinkamai nurodė teisinį pagrindą**, kuriuo remiantis Pareiškėjos skundas buvo persiųstas Ministerijai. Atsižvelgiant į tai, Vyriausybės kanceliarijai teiktina rekomendacija.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

18. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 3 ir 6 punktais, 17 straipsnio 4 dalimi ir 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, nusprendžia X skundo dalies dėl A klinikų vykdyto valstybės turto pardavimo aukciono **tyrimą nutraukti**.

19. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, X skundo dalį dėl Vyriausybės kanceliarijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) galimai nepagrįstai persiuntus Pareiškėjos skundą Ministerijai **atmesti**.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJA

20. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius rekomenduoja Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai, įvertinus pažymos 17 punkto išvadas, imtis teisinių bei organizacinių priemonių, kad ateityje asmenims būtų teikiami išsamūs ir tinkamomis teisės aktų nuostatomis pagrįsti atsakymai.

Apie rekomendacijos nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., ne vėliau kaip 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos, pateikiant informaciją bei ją patvirtinančius dokumentus, kokių konkrečių priemonių buvo imtasi.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas